Lietas Nr. A420382213
Lietas arhīva Nr. A42-03822-13/28

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā
Rīgā 2013. gada 18.decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese T.Jefremova,

piedaloties pieteicējas /pers. A/ pārstāvei zvērinātai advokātei Inesei Joppei,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes – Izglītības un zinātnes ministrijas – pārstāvjiem Rimantam Krūmiņam un Raimondam Kārkliņam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu /pers. A/ pieteikumā par Izglītības un zinātnes ministrijas 2013.gada 25.aprīļa lēmuma Nr.1-12/228 atcelšanu un atjaunošanu valsts civildienestā, un juridiskās palīdzības izdevumu atlīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras (turpmāk – aģentūra) 2013.gada 1.marta rīkojumu Nr.4-6-35 (turpmāk – Rīkojums) 2013.gada 2.aprīlī izbeigtas valsts civildienesta attiecības ar aģentūras direktora vietnieci /pers. A/ sakarā ar ierēdņa amata likvidāciju.

[2] Nepiekrītot Rīkojumam, /pers. A/ to apstrīdēja Izglītības un zinātnes ministrijā (turpmāk – atbildētāja vai Ministrija), kas ar 2013.gada 25.aprīļa lēmumu Nr.1-12/228 (turpmāk – Lēmums) atstāja negrozītu Rīkojumu. Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Rīkojums pamatots tai skaitā ar to, ka Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras (turpmāk arī - Aģentūras) 2012.gada 1.martā apstiprinātajā Aģentūras direktora vietnieka amata pienākumi daļēji dublē citu Aģentūrā nodarbināto amatu aprakstos noteiktos pienākumus, kā arī neviena cita Aģentūrā nodarbinātā amata klasifikācija nav līdzvērtīga /pers. A/ amata klasifikācijai (35.amatu saimes IV B līmenis, 12.mēnešalgu grupa). Ierēdņu skaita samazināšanas gadījumā salīdzināmi ir vienādi vai līdzvērtīgi amati struktūrvienības ietvaros, ņemot vērā darbības jomu. Vienlaikus, gadījumos, ja iestādē ir veiktas strukturālas izmaiņas, izvērtēšana jāveic starp darbiniekiem, kas, atbilstoši saviem amata aprakstiem pilda vienāda satura funkcijas, ja šāda funkcija iestādē pēc strukturālo izmaiņu veikšanas ir saglabāta, nododot to citai struktūrvienībai. Vienlaikus arī šajā gadījumā jāņem vērā ierēdņa darbības joma, ar jomu saprotot attiecīgā ierēdņa darbības specifiku, noteiktu pienākumu kopumu, kas ietilpst attiecīgā ierēdņa amata pienākumos un nodrošina viņam uzticētās funkcijas izpildi.

[2.2] Aģentūrā nav ierēdņu, kuru amata aprakstos iekļautie pienākumi, ņemot vērā darbības jomu, būtu identiski Aģentūras direktora vietnieka amata pienākumiem. Dažos gadījumos atsevišķi /pers. A/ noteiktie amata pienākumi saturiski pārklājas ar citu aģentūras ierēdņu atsevišķiem amata pienākumiem.

Jāņem vērā, ka /pers. A/ padotībā neatrodas Aģentūras daļu vadītāji. Tie ir pakļauti tieši Aģentūras direktoram. /pers. A/ amata pienākumi paredz Aģentūras direktora darbības jomas atbalsta funkciju izpildi. Pildot savā amata aprakstā noteiktās funkcijas, /pers. A/ faktiski veicina Aģentūras direktoram uzticēto pienākumu izpildi. Ņemot vērā Rīkojumā minēto, Aģentūras ieskatā turpmākajā posmā šāda satura amata vieta Aģentūrā nav lietderīga.

[2.3] Tādējādi, Aģentūrai, lemjot par /pers. A/ amata vietas likvidāciju, nebija tiesiska pamata veikt /pers. A/ un citu Aģentūras darbinieku salīdzinošo izvērtēšanu, lai noteiktu, kuram darbiniekam ir priekšrocības turpināt valsts civildienesta attiecības. Nav konstatējams, ka kāds Aģentūras ierēdnis pēc savu veicamo pienākumu apjoma atrastos ar /pers. A/ vienādā vai salīdzināmā situācijā. Tādējādi Rīkojums atzīstams par tiesisku un nav pamata tā atcelšanai.

[2.4] Atsaucoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 17.panta pirmo daļu, atbildētāja norāda, ka Aģentūra Rīkojumā ir pamatojusi izmaiņu Aģentūras iekšējā struktūrā lietderību un norādījusi amata vietas likvidācijas nepieciešamības pamatojumu. Atbildētāja pievienojas Rīkojumā sniegtajam lietderības izvērtējumam.

[2.5] Attiecībā uz apstrīdēšanas iesniegumā ietverto informāciju par aģentūras direktores /pers. E/ iespējamo neētisko rīcību attiecībā pret /pers. A/, kā arī apgalvojumiem par politisku izrēķināšanos kā iemeslu /pers. A/ atbrīvošanai no valsts civildienesta, atbildētāja norāda, ka nevērtēs minēto informāciju. Informācija par /pers. E/ iespējamo neētisko rīcību izteikta apgalvojuma formā un nav pārbaudāma ar lietā esošajiem materiāliem. Minētais attiecas arī uz informāciju par politisko izrēķināšanos, kas izteikta pieļāvuma formā. Turklāt minētā informācija nevarēja ietekmēt Rīkojuma saturu.

[3] 2013.gada 27.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts /pers. A/ (turpmāk arī – pieteicēja) pieteikums par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minēto.

[3.1] Pieteicēja norāda, ka ar atbildētājas 2012.gada 6.marta vēstuli Nr.1-20.3/3 pieteicēja, tolaik Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas koordinācijas departamenta direktore, informēta par pārcelšanu darbā uz aģentūru ar ieņemamo amatu – Aģentūras direktora vietniece. Minētajai vēstulei bija pievienots jaunā amata apraksts. Vēstulē norādīts, ka pieteicējas pārcelšana nepieciešama, lai nodrošinātu valsts civildienesta uzdevumu efektīvu izpildi, veicinātu turpmāku profesionālu izaugsmi, īpaši akcentējot, ka pieteicējai ir aģentūras direktora vietnieka amata aprakstam atbilstoša profesionālā pieredze amata pienākumu pildīšanai. Aģentūras direktora vietnieka amata pildīšana izvērtusies par Aģentūras direktores politiska rakstura cīņu pret pieteicēju (pieteicēja ir bijusī „Zaļās partijas" biedre), kā rezultātā izdots Rīkojums.

[3.2] Pieteicēja amata pienākumus pildījusi godprātīgi, pildot atbildētājas un Aģentūras virsuzdevumus, ievērojot normatīvo aktu prasības, turklāt pieteicēja ir ieviesusi pozitīvas pārmaiņas Jaunatnes starptautisko programmu efektīgā izmantošanā Latvijas jaunatnes izglītībā. Pieteicēja pieteikumam

pievienojusi dokumentus, kas atspoguļo aģentūras viedokli par lietderīgi izveidoto aģentūras direktora vietnieka amatu, lai panāktu mērķtiecīgu jomas attīstību, atslogotu Izglītības un zinātnes ministrijas centrālo aparātu, vienlaikus taupot valsts budžeta līdzekļus, aģentūras darba stilu, pieteicējas amata pienākumu pildīšanu, pieteicējas komunikāciju ir izglītības un zinātnes ministru. Tādējādi pieteicējas atbrīvošana no amata ir aģentūras direktores politiska rakstura vai personisku motīvu vadīta izrēķināšanās, izmantojot Rīkojumā norādīto valsts pārvaldes iestādes brīvību kā instrumentu rēķinu kārtošanai.

[4] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā atbildētāja norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms uz Lēmumā norādīto argumentu pamata.

Papildus atbildētāja atsaucas uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta sesto un desmito daļu, norādot, ka no minētajās normās minētajiem principiem izriet valsts pārvaldes iestāžu pienākums pilnveidot pārvaldes darbību visas sabiedrības labā, tostarp veicot izmaiņas iestāžu struktūrā. Valsts pārvaldes efektīva organizēšana sevī ietver ne tikai pozitīvus lēmumus, bet arī veicamās izmaiņas, izbeidzot valsts civildienesta attiecības.

[5] 2013.gada 26.augustā Administratīvajā rajona tiesā saņemtajos pieteicējas pieteikuma papildinājumos norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Pieteicēja norāda, ka lietā ir pārkāpts patvaļas aizlieguma princips, kā arī nav sniegts racionāls pamatojums Aģentūras direktora vietnieka amata vietas likvidēšanai un ierēdņa atlaišanas lietderībai. Pretēji normatīvo aktu prasībām nav veikts ierēdņa novērtējums, kā arī veikta emocionāla vardarbība (mobings).

[5.2] Rīkojums pamatots tostarp ar Ministru prezidenta 2013.gada 8.janvāra rezolūcijas Nr.111-1/127 pielikumu, lai nodrošinātu Valdības deklarācijas IV nodaļā un Valdības rīcības plāna 101., 103., 104. un 105.punktā doto uzdevumu izpildi. Valdības ieskatā valsts pārvaldē ir aktualizējams jautājums par vienlīdzības principa ievērošanu – indivīda vienlīdzīgām tiesībām uz darbu bez jebkādas tiešas vai netiešas diskriminācijas. Minētais Valdības deklarācijas 105.punkts ņemams vērā arī lemjot par ierēdņa saglabāšanu civildienestā.

Lasot atsauces uz Aģentūras minēto Ministru prezidenta 2013.gada 8.janvāra rezolūciju Nr.111-1/127 internetā, rodas nepieciešamība iepazīties ar minētās rezolūcijas pilnu saturu, jo Rīkojumā norādītais rezolūcijas citāts atšķiras no citiem pieejamiem dokumentiem, kas liecina par rezolūcijas teksta pielāgošanu izskatāmajai situācijai.

Piemēram, Izglītības un zinātnes ministrijas Jaunatnes konsultatīvās padomes 2013.gada 18.jūnija sanāksmē (protokols Nr.9/2013), kuras darba kārtībā tika izskatīts arī jautājums par Jaunatnes politikas valsts programmas ietvaros atbalstīto atklāto projektu konkursu administrēšanas funkcijas nodošanu aģentūrai, normatīvo aktu grozījumi, Izglītības un zinātnes ministrijas Sporta un jaunatnes departamenta direktora vietniece jaunatnes jomā, atsaucoties uz Valdības deklarācijas IV nodaļā un Valdības rīcības plāna 101., 103.-105.punktā doto uzdevumu izpildi attiecībā uz administratīvā sloga mazināšanu, kā arī minētās Ministru prezidenta rezolūcijas pielikumā noteikto uzdevumu, kurā uzdots ministrijām izvērtēt savā atbildībā esošo regulējumu un atteikties no nevajadzīgām funkcijām, informē par pieņemto lēmumu Jaunatnes politikas valsts programmas ietvaros atbalstīto atklāto projektu konkursu administrēšanas funkciju nodot aģentūrai.

Tātad Ministru prezidenta 2013.gada 8.janvāra rezolūcijā Nr.111-1/127 izvērtējamais mērķi ir nevis „nevajadzīgais", kas Rīkojumā tiek attiecināts uz pieteicēju vai Aģentūras direktora vietnieka amatu, bet gan nevajadzīgās funkcijas.

[5.3] Lēmumā tiek atzīta Aģentūras direktora amata pienākumu nodošanu citiem aģentūras darbiniekiem, kā rezultātā trīspadsmit aģentūras ierēdņiem amata aprakstos esošie pienākumi dublē pieteicējas amata aprakstā esošos pienākumus. Atbildētāja nav ņēmusi vērā Senāta 2012.gada 8.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-285/2012 motīvu daļas 9.punktā norādīto. Proti, šāda rakstura lietās pieturēšanās vienīgi pie to ierēdņu savstarpējas novērtēšanas, kuri ieņēmuši vienādas vai līdzvērtīgas atbildības pakāpes un nozīmīguma amatus, nav attaisnojama. Izmaiņas vairāku amatu struktūrā un funkciju vai pienākumu pārdalīšanā vai pārcelšanā liek vērtējamo personu loku paplašināt, noskaidrojot, kura persona turpmāk attiecīgos amata pienākumus veiks labāk.

Jāņem vērā, ka Aģentūrā netiek likvidētas funkcijas, bet tās tiek nodotas citiem Aģentūras darbiniekiem. Tādējādi nav saprotams, kāpēc tieši Aģentūras direktora vietnieka amata pienākumi tiek nodoti citiem darbiniekiem, nevis otrādi. Aģentūras direktora vietnieka amats bija vienīgais amats, kas Aģentūras struktūras izmaiņu ietvaros tika likvidēts. Ierēdņa amata izveide aģentūrā un tā drīza likvidācija bija vērsta uz atbrīvotos tieši no pieteicējas, ņemot vērā uz pieteicēju vērsto mobingu, kā arī pieteicējas amata pienākumu izdalīšanu Aģentūras darbiniekiem.

[5.4] Pieteicēja ierēdņa amatu ieņem kopš 1999.gada, bet kopš 2006.gada novembra pildīja ierēdņa amata pienākumus Izglītības un zinātnes ministrijā. Pieteicēja nekad nav saukta pie disciplināratbildības un neviena valdība pieteicējas amata pienākumus par nelietderīgiem vai pretējiem valsts interesēm nav atzinusi.

Tādējādi, ņemot vērā minēto, nav izvērtēti lietderības apsvērumi, kas bija par pamatu pieteicējas iecelšanai Aģentūras direktora vietnieka amatā un sabiedrības ieguvums, atbrīvojot pieredzējuši civildienesta ierēdni, kas 2012.gada pirmajā pusē aģentūras ieskatā bija nepieciešams tās funkciju izpildes nodrošināšanai un tika piesaistīts pēc aģentūras iniciatīvas.

Lēmumā nav sniegts vērtējums tam, kāpēc tieši aģentūras direktora vietnieka amats tika atzīts par nelietderīgu aģentūras turpmākajā darbā un ir likvidējams. Vienlaikus pieteicēja atsaucas uz Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmo daļu.

[5.5] Ja Aģentūras darbinieku amata apraksti tika sistemātiski papildināti ar 2012.gada 1.martā izveidotā Aģentūras direktora vietnieka amata pienākumiem, būtu nepieciešams attiecīgi grozīt arī Aģentūras direktora vietnieka amata aprakstu. Minētais nav ticis darīts, tādējādi padarot minēto amatu par nelietderīgu.

Pieteicēja norāda, ka izskatāmajā gadījumā iestādei piešķirtā rīcības brīvība ir izmantota ļaunprātīgi.

[5.6] Pieteicēja atsaucas uz Ministru kabineta 2001.gada 13.februāra instrukcijas Nr.2 „Ierēdņa darbības un tās rezultātu novērtēšanas kārtība" 2. un 3.punktu un norāda, ka pieteicējas ierēdņa darbības un tās rezultātu novērtēšana aģentūra nav veikta, tādējādi Rīkojums būtu uzskatāms par apliecinājumu ierēdņa neatbilstībai ieņemamajam amatam.

Vienlaikus pieteicēja atsaucas uz Administratīvā procesa likuma 1.panta trešo daļu un norāda, ka runa ir par atbildētājas 2012.gada 21.marta rīkojuma Nr.14-01/138 par pieteicējas pārcelšanu tiesiskumu. Formāli atbildētājas rīcībā uz pieteicējas pārcelšanas brīdi nav pārkāpti kritēriji, kas liecina par būtisku cilvēktiesību aizkārumu, bet, ņemot vērā Aģentūras rīcību, neveicot pieteicējas novērtēšanu un Rīkojumu, atbilstoši Senāta 2009.gada 27.februāra lēmumam lietā Nr.SKA-123/2009, atzīstams, ka pieteicējas pārcelšana Aģentūras direktora vietnieces amatā ir bijusi līdzvērtīga atlaišanai no dienesta un plānota no pieteicējas iecelšanas brīža minētajā amatā. To pamato personāla strukturālās izmaiņas Aģentūrā 2012. un 2013.gadā, kas skārušas tikai Aģentūras direktora vietnieka amatu.

[5.7] Aģentūrā pret pieteicēju tika vērsts mobings, kas izpaudies regulārā un sistemātiskā, galvenokārt, aģentūras vadības diskriminējošā attieksmē pret pieteicēju un viņam ieņemamo amatu. Aģentūras direktores atvaļinājuma laikā no 2012.gada 21.maija līdz 2012.gada 4.jūnijam, pamatojoties uz Aģentūras direktores iesniegumu, aģentūras direktores amata pienākumus uzdots pildīt aģentūras Eiropas Savienības programmu daļas vadītājai saskaņā ar atbildētājas 2012.gada 9.maija rīkojumu Nr.14-02/272. Pieteicēja nav tikusi informēta.

[5.8] Saskaņā ar Aģentūras direktora pienākumu izpildītājas 2012.gada 25.maija rezolūciju pieteicējai tika uzdots uzdevums līdz 2012.gada 25.jūnijam sagatavot pārskatu par jaunatnes politiku Baltijas valstīs, veikt analīzi un salīdzinājumu par jaunatnes politikas sistēmu katrā Baltijas valstī,

identificējot normatīvo regulējumu, galvenos spēlētājus un saistību ar Eiropas Jaunatnes stratēģiju. Pieteicēja norāda, ka iestādē nav ievērota subordinācija.

Izpildot minēto uzdevumu, pieteicēja 2012.gada 29.jūnijā Aģentūras direktorei iesniedza atbilstoši uzdevuma prasībām sagatavotu pārskatu. Aģentūras direktore 2012.gada 6.jūlijā pieņēma rezolūciju, kurā norādīts, ka dotais uzdevums nav izpildīts pilnībā, jo pētījums nav balstīts uz Eiropas Jaunatnes stratēģijā noteikto, kā arī norādīts uz citiem trūkumiem pieteicējas iesniegtajā dokumentā. Minētajās rezolūcijās saskatāma Aģentūras nekonsekvence attiecībā uz dotā uzdevuma prasībām, proti, tā saturu.

[5.9] Pieteicēja atsaucas uz Valsts civildienesta likuma 2.panta ceturto daļu un Darba likuma 69.panta otro daļu un norāda, ka, pamatojoties uz Aģentūras 2012.gada 2.aprīļa rīkojumu Nr.4-6-48 „Par /pers. A/ iecelšanu ierēdņa amatā", pieteicēja tika iecelta Aģentūras direktora vietnieka amatā no 2012.gada 2.aprīļa. Uzsākot veikt amata pienākumus, pieteicēja aģentūras Finanšu un grāmatvedības daļai iesniedza iesniegumu par atalgojuma izmaksu divas reizes mēnesī, izmaksājot avansu Ls 400 apmērā. Pieteicējas iesniegums tika pieņemts, bet pirmais maksājums tika ievērojami nokavēts un izmaksa pieteicējai veikta tikai 2012.gada 19.aprīlī. Aizkavēšanās mutiski tika pamatota ar to, ka nav saņemts atbildētājs rīkojums par pieteicējas atalgojumam paredzēto līdzekļu pārdali no attiecīgās budžeta apakšprogrammas.

[5.10] 2012.gada beigās un 2013.gada sākumā aģentūrā atbrīvojās Eiropas Savienības programmu daļas vadītājas vieta. Minētās nodaļas darbības joma, kas saistīta ar eTwinning jautājumiem bija cieši saistīta ar pieteicējas studijām Latvijas Universitātes doktorantūras programmā „E-studiju tehnoloģijas un pārvaldība". Fakts, ka par vakanto amata vietu pieteicēja netika informēta un vakantās amata vietas pienākumu sadalīšana būtu izvērtējama no lietderības aspekta.

[6] Pieteicējas pārstāve tiesas sēdē uzturēja pieteikumā ietverto prasījumu, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem.

[7] Atbildētājas pārstāvji tiesas sēdē pieteikumā ietverto prasījumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[8] Tiesa, noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[9] Tiesa konstatē, ka lietā pastāv strīds, vai pieteicēja tiesiski ir atbrīvota no valsts civildienesta, proti, vai šīs lietas faktiskajos apstākļos, izbeidzot valsts civildienesta attiecības ar pieteicēju – Aģentūras direktora vietnieci sakarā ar minētā amata likvidāciju, bija jāveic priekšrocību saglabāt valsts civildienesta attiecības izvērtēšana starp pieteicēju un citiem Aģentūras ierēdņiem.

[10] Pieteicēja norāda, ka Aģentūras vadītāja amata likvidēšana bija vērsta uz to, lai atbrīvotos tieši no pieteicējas.

[10.1] Atbilstoši Valsts pārvaldes iekārtas likuma II nodaļai iestādes amatu saraksta apstiprināšana un pārvaldes amatpersonu un darbinieku pienākumu noteikšana ir pārvaldes institucionālās sistēmas jautājums. Jautājumos, kas attiecas uz institucionālās sistēmas organizāciju, valsts pārvaldei ir ļoti plaša rīcības brīvība, kas principā nav pakļauta tiesas kontrolei. Tiesai iejaucoties šajos procesos, tiktu pārkāpts varas dalīšanas princips.

Tomēr iepriekšteiktais nenozīmē, ka nav iespējama situācija, kad institucionālā reorganizācija ir vērsta uz to, lai panāktu konkrētas amatpersonas atbrīvošanu. Šādām darbībām ir jābūt pakļautām tiesas kontrolei tiktāl, ciktāl tiesa var pārbaudīt, vai iestāde nav pieļāvusi rīcības brīvības izmantošanas kļūdas, tai skaitā, rīkojusies patvaļīgi vai pārkāpusi procesuālā taisnīguma principu. Tomēr šādas darbības pārbaudāms nevis atsevišķa prasījuma ietvaros, bet gan kā starplēmums, pārbaudot galīgo uz konkrēto amatpersonu vērsto administratīvo aktu – lēmumu par amatpersonas atbrīvošanu (Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 24.maija sprieduma lietā Nr.SKA-216 10.punkts).

[10.2] Aģentūras vadītāja tiesas sēdē liecināja, ka 2011.gada beigās Aģentūrā novēroja situāciju, ka iesniegto projektu skaits ir nepietiekams, lai apgūtu visu Eiropas Savienības programmas „Jaunatne darbībā" finansējumu. Lai nepieļautu šādu situāciju un, zinot to, ka nākošajā gadā finansējums palielināsies apmēram par 500 000 eiro, tika uzsāktas aktivitātes, proti, organizēti informatīvi pasākumi, apmācības, dažādu informatīvu materiālu sagatavošana, lai galarezultātā tiktu saņemts vēlamais iesniegumu skaits. 2012.gada 1. raundā projektu skaits bija palielinājies, taču nebija iespējams pārliecināties par to, vai turpmākā gada laikā projektu skaits būs pietiekošs. Līdz ar to informatīvos darbus bija nepieciešams turpināt. Gada sākums projektu administratoriem ir ļoti noslogots, jo ir jāsaskaņo ikgadējās atskaites Eiropas Komisijā. Tās ir gan saturiskās, gan finanšu atskaites. 2012.gadā pirmo reizi tika ieviestas e-formas. Projektu administratoriem bija jānodrošina e-formu tulkošana un tas, lai potenciālie projektu iesniedzēji būtu informēti par termiņiem, par to, kā minētās e-formas aizpildīt un iesniegt. Tās bija tās lietas, kuras radīja darba apjoma palielināšanos projektu administratoriem.

Aģentūras darbinieku atslogošana varēja izpausties, piedaloties informatīvos pasākumos un stāstot par programmu. Šī funkcija īsā laika terminā izrādījās nebūtiska, jo nākamais projektu iesniegšanas raunds maijā apliecināja to, ka projektu skaits bija palielinājies par 42 procentiem, bet trešajā raundā iesniegto projektu skaits bija ļoti liels. 2012. bija pirmais gads, kad iesniegto projektu skaits un iesniegtajos projektos pieprasītais finansējums pārsniedza programmas piedāvāto finansējumu. Periods, kad minētā funkcija bija jāpilda, bija niecīgs.

2012.gadā notika neoficiālas sarunas par Jaunatnes politikas valsts programmas administrēšanas funkcijas nodošanu no Ministrijas Aģentūrai. Tā ir valsts budžeta programma, kurai ir piešķirts finansējums apmēram 200 000 latu apmērā. Valsts programma tiek organizēta projektu veidā. Notika vairākas tikšanās ar Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministru par to, ka Ministrijai vajadzētu atslogot aparātu no Ministrijai neraksturīgu funkciju veikšanas. Ministrijas funkcija ir politikas veidošana, taču Aģentūra ir atbalsta funkcijas veicēja. Lai veiksmīgi sagatavotos funkcijas pārņemšanai, bija jāveic priekšdarbi, lai Aģentūra, pārņemot funkciju, varētu kļūt par vienlīdzīgu partneri Ministrijai, diskutējot par to, kā labāk programmu īstenot un veikt naudas sadalījumu, kā arī līdzdarboties Jaunatnes politikas stratēģijas uzlabošanā. Līdz ar to bija nepieciešams paskatīties, kas notiek Igaunijā un Lietuvā ar divām galvenajām lietām, kuras ir ierakstītas Eiropas Jaunatnes stratēģijā. Tie ir galvenie iemesli, kādēļ tika pieņemts lēmums par papildu štata vietas izveidošanu. Aģentūra izveidoja amata aprakstu un iesniedza Ministrijai saskaņošanai.

Jāmin, ka saskaņā ar Ministru prezidenta 2013.gada 7.novembra lēmumu, ir veikti grozījumi aģentūras nolikumā, un no 2014.gada 1.janvāra valsts programma ir nodota Aģentūrai administrēšanai.

Vēlāk atbalsts projektu koordinatoriem nebija vairs nepieciešams, pie tam pastāvēja risks, ka projektu koordinatori netiek pilnīgi noslogoti. Lieciniece ir atbildīga par lietderīgu budžeta izlietojumu un viņa nedrīkst pieļaut situāciju, ka Aģentūras darbinieki nestrādā astoņas stundas, ka viņiem ir laiks, kad tiem nav, ko darīt.

[10.3] Izvērtējot notikumu gaitu šajā lietā, tiesa nekonstatē, ka Aģentūras vadītāja vietnieka amata izveidošana, pieteicējas pārcelšana amatā un tam sekojošā Aģentūras vadītāja amata likvidācija tika veikta ar ļaunprātīgu mērķi, lai atbrīvotos no pieteicējas. Tiesa sprieduma 10.2.apakšpunktā minētajās lieciniece liecībās saskata loģisku pamatojumu gan Aģentūras vadītāja vietnieka amata izveidošanai, gan arī vēlākai tā likvidācijai. Tiesa norāda, ka iestādes vadītājam ir tiesības arī pēc amata vietas izveidošanas vērtēt konkrētā amata nepieciešamību, tostarp atzīstot iepriekš veiktās

strukturālās izmaiņas par nepareizām.

Tiesa konstatē, ka pieteicējas norādītais, ka viņa ir atbrīvota no amata savas politiskās piederības dēļ vai personiskās nepatikas dēļ, šajā lietā nav apstiprinājies ar pierādījumiem.

Tiesa secina, ka, izveidojot pieteicējas amatu, jau sākotnēji bija ietverta pieteicējas amata un citu Aģentūras amatu funkciju daļēja dublēšanās, jo pieteicējas amats tika izveidots ar mērķi atslogot citus iestādes darbiniekus. Aģentūras vadītājai, pārvaldot iestādes cilvēkresursus, ir tiesības viena ierēdņa amata pienākumus iekļaut arī citu ierēdņu amata pienākumos, savukārt ierēdnim nav subjektīvo tiesību prasīt, lai citu ierēdņu amata pienākumi tiktu iekļauti viņa amata aprakstā.

Tiesa arī norāda, ka tam, kāds tieši ir bijis Ministru prezidenta 2013.gada 8.janvāra rezolūcijas teksts, nav izšķirošas nozīmes lietas izspriešanā, jo saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 17.panta pirmo daļu tiešās pārvaldes iestādes vadītājs organizē iestādes funkcijas pildīšanu un atbild par to, vada iestādes administratīvo darbu, nodrošinot tā nepārtrauktību, lietderību un tiesiskumu.

[11] Tiesa vērtē, vai atbildētāja pamatoti nav veikusi pieteicējas un citu Aģentūras ierēdņu savstarpējo izvērtēšanu, lai noskaidrotu, kuram ierēdnim pieteicējas amata likvidēšanas rezultātā ir priekšrocības palikt valsts civildienestā.

Atbildētāja pamato faktu, ka tā pieteicējas atlaišanas procesā neveica priekšrocību palikt valsts civildienestā izvērtējumu, ar to, ka iestādē nav bijis Aģentūras direktora vietnieka amatam līdzvērtīga amata, un likumdevējs nav noteicis pienākumu šādos gadījumos veikt minēto priekšrocību izvērtējumu, ko apstiprina arī Senāta judikatūra.

[11.1] Priekšrocību izvērtēšana pēc darba rezultātiem un kvalifikācijas, kā atzīts darba tiesībās, ir noteikta, ievērojot darba devēja pamatotās intereses turpmāk nodarbināt darbiniekus, kuriem ir labākas zināšanas, rezultāti, spējas, kā arī lai nodrošinātu izsvērtu personāla struktūru. Būtībā šis izvērtējums ir starp darbinieka un darba devēja interesēm, priekšroku dodot tieši darba devēja saimnieciskajām interesēm, proti, dodot tiesības un iespējas darba devējam izvēlēties, kurus spējīgākos un vajadzīgākos darbiniekus atstāt darbinieku skaita samazināšanas gadījumā (*sal. M.Löwisch. Arbeitsrecht. 7.Auflage. Werner Verlag Düsseldorf, 2004, S.368*). Senāta ieskatā, minētā darba tiesību atziņa ir ņemama vērā, vērtējot arī ierēdņu priekšrocību izvērtēšanu skaita samazināšanas gadījumā, jo likuma „Par valsts un pašvaldības institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzību 2009.gadā" 10.panta pirmās daļas teksts ir identisks Darba likuma 108.panta pirmajai daļai.

Ja tiek likvidēts amats, un tā pienākumi tiek uzdoti citam ierēdnim, tad likvidējamo amatu ieņemošais ierēdnis salīdzināms ar ierēdni, kura amats tiek papildināts ar likvidējamā amata pienākumiem. „[L]ietās, kur amata likvidācijas pamatā bijušas strukturālas izmaiņas, konkurencei starp darbiniekiem būtu jāveidojas, ņemot vērā arī nākotnē veicamās funkcijas un to atbilstību, ne tikai atmesto iestādes struktūru ar attiecīgu amatpersonu atbildības sadalījumu. Ja jaunajā ministrijas struktūrā tā pati funkcija tiek nodota citai struktūrvienībai, tad, ņemot vērā vienlīdzīgas attieksmes principu, nav pamata izslēgt no konkurences personas, kas šo funkciju iepriekš pildījušas citā struktūrvienībā (*sk. Augstākās tiesas Senāta 2011. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr.SKA-600/2011, 15. punktu*).

Salīdzināmi ir tikai tādi ierēdņi, kuru līdz šim veiktie vai nākotnē veicamie pienākumi *būtiski pārklājas*. Svarīgi noskaidrot, kādus pienākumus ierēdnis veicis faktiski: „izvērtējot, vai ierēdnis ir atbrīvots no amata tiesiski, tiesai ir jāpārbauda ne tikai tiesiskais regulējums attiecībā uz ierēdņu amatiem un veicamajiem pienākumiem, bet ir jākonstatē arī faktiski veicamie darbi. Proti, ir jāizvērtē attiecīgie amatu apraksti. Turklāt, ja tiesa konstatē dažas savstarpējas atšķirības, ir izvērtējams arī to būtiskums. Proti, vai konstatētā atšķirība kopējā pienākumu apjomā ir tik būtiska, lai uzskatītu, ka amati nav salīdzināmi *(sk. Augstākās tiesas Senāta 2011. gada 6. jūlija spriedums lietā Nr. SKA-472/2011, 14. punktu).*

[11.2] Tiesa noskaidro to līdzvērtīgo Aģentūras ierēdņu amatu loku, kuru funkcijas daļēji pārklājās ar Aģentūras vadītāja vietnieka amata funkcijām un sniedz viedokli par minēto ierēdņu savstarpējās izvērtēšanas nepieciešamību pieteicējas amata likvidācijas rezultātā.

Tiesas ieskatā izvērtējamo pieteicējas amatam iespējami līdzvērtīgo amatu loks aptver nākošos zemākos amatus iestādes hierarhijā – proti, Aģentūras daļu vadītāju amatus.

Tiesa secina, ka atsevišķi amata pienākumi, piemēram, regulāri analizēt Aģentūras darba norisi un rezultātus, informēt par Aģentūras darba norisi un rezultātiem Aģentūras direktori ir iekļauts visu vadošo darbinieku amata aprakstos, tādējādi tiesa analizēs tikai tos pieteicējas un Aģentūras vadošo darbinieku amata pienākumus, kuri ir raksturīgi tieši konkrētajam amatam.

Tiesa konstatē, ka pieteicējas amata aprakstā iekļautie amata pienākumi pamatā atspoguļo apkopojoša analītiska satura darbu veikšanu un Aģentūras direktores atbalsta funkcijas veikšanu *(lietas 26.-27.lapa)*.

[11.2.1] Tiesa secina, ka pieteicējas amata apraksta pienākums – izstrādāt informatīvus pārskatus par starptautisko jaunatnes programmu un projektu attīstību un rezultātiem Latvijā pārklājas ar Komunikācijas daļas vadītājas amata apraksta 5.3. un 5.9.apakšpunktu un pieteicējas amata apraksta pienākums – savas kompetences ietvaros piedalīties Aģentūras gada publiskā pārskata sagatavošanā pārklājas ar Komunikācijas daļas vadītājas amata apraksta 5.3.apakšpunktu. Savukārt pieteicējas amata pienākums piedalīties valsts un pašvaldību institūciju un nevalstisko organizāciju informēšanas un izglītošanas [pasākumos] jaunatnes starptautiskās neformālās izglītības jomā pārklājas ar Komunikācijas daļas vadītājas amata apraksta 5.5., 5.9., 5.11.apakšpunktiem.

Tomēr, neskatoties uz to, ka pieteicējas amata aprakstā iekļautie darba pienākumi pārklājas ar četriem Komunikācijas daļas vadītājas amata apraksta apakšpunktiem, tiesa uzskata, ka atbildētājai nebija jāveic pieteicējas un Komunikācijas daļas vadītājas savstarpējā salīdzināšana, jo Komunikācijas daļas vadītājas amata pienākumi aptver visu pasākumu kopumu, lai nodrošinātu Aģentūras komunikāciju ar sabiedrību, informatīvo pasākumu par Aģentūras administrētajām programmām un to darbības rezultātiem veikšanu. Savukārt pieteicējas amata aprakstā ietvertie pienākumi, kas saistīti ar informēšanas pasākumiem, aptvēra tikai dažus pasākumus no kopējā Komunikācijas daļas vadītājas veicamo informēšanas un komunikācijas pasākumu loka.

Tādējādi tiesa secina, ka šajā lietā pamatoti netika veikta pieteicējas un Komunikācijas daļas vadītājas savstarpējā izvērtēšana.

[11.2.2] Pieteicējas amata apraksta pienākums – Aģentūras direktores prombūtnē administratīvi vadīt Aģentūras darbu, pārvaldīt finanšu resursus, pārzināt un koordinēt Aģentūras informācijas plūsmu, nodrošināt Aģentūras darbības vienotību un atbilstību tiesiskuma lietderības un efektivitātes prasībām – Lēmuma pieņemšanas dienā pārklājas ar Eiropas Savienības programmu daļas vadītājas amata pienākumiem saskaņā ar Aģentūras 2011.gada 7.septembra reglamenta 22.punktu.

Vienlaikus tiesa secina, ka Eiropas Savienības programmu daļas vadītājas amats atbilstoši tā amata aprakstam *(lietas 64.-65.lapa)* ietver iesniegto projektu kontroli atbilstoši Eiropas Komisijas un aģentūras noteiktajiem kvalitātes un formālajiem kritērijiem un Eiropas Savienības un nacionālajām prioritātēm, kā arī vienlīdzīgas un caurspīdīgas programmas „Jaunatne darbībā" projektu iesniegumu izskatīšanas procedūras nodrošināšanu, piedalīšanos iekšējo normatīvo aktu izstrādē programmas „Jaunatne darbībā" īstenošanas jomā, ceturkšņa un ikgadējo atskaišu sastādīšanu Eiropas Komisijai, statistikas un finanšu informācijas par daļas darba rezultātiem un programmas „Jaunatne darbībā" rezultātiem sniegšanu, programmas „Jaunatne darbībā" vērtību popularizēšanu, rezultātu izplatīšanu un izmantošanu, atbalsta sniegšanu projektu iesniedzējiem un īstenotājiem, jauniešu grupām un organizācijām visos projekta posmos (sadarbības partneru meklēšanā, projekta īstenošanā, rezultātu izplatīšanā un izmantošanā, atskaišu sagatavošanā, kontaktu ar jaunatnes organizācijām un grupām, vietējām valsts un nevalstiskajām institūcijām un programmas „Jaunatne darbībā" nacionālajām aģentūrām.

Tādējādi tiesa secina, ka minētais pieteicējas amata apraksta pienākums veido nebūtisku Eiropas Savienības programmu daļas vadītājas amata pienākumu daļu, tādējādi tiesa uzskata, ka pieteicējas amata likvidācijas rezultātā tiesiski netika veikta pieteicējas un Eiropas Savienības programmu daļas vadītājas savstarpējā salīdzināšana.

[11.2.3] Pieteicējas amata apraksta pienākums – Aģentūras direktora uzdevumā pārstāvēt Aģentūru valsts, pašvaldību vai citās institūcijās daļēji pārklājas ar Starptautiskās sadarbības programmu daļas vadītāja amata apraksta *(lietas 91.-92.lapa)* 5.15.apakšpunktu.

Starptautiskās sadarbības programmu daļas vadītāja amata pienākumi ir saistīti ar Latvijas – Šveices sadarbības programmas „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos" īstenošanu saskaņā ar piešķīruma līgumu plānojot, organizējot un nodrošinot programmas projektu īstenošanu; programmas projektu ieviešanas kontroli, projekta ietvaros veikto iepirkumu uzraudzību un tamlīdzīgi.

Tiesa secina, ka minētais pieteicējas amata apraksta pienākums veido nebūtisku Starptautiskās sadarbības programmu daļas vadītājas amata pienākumu daļu, tādējādi tiesa uzskata, ka atbildētāja pareizi secināja, ka pieteicējas amata likvidācijas rezultātā nav veicama pieteicējas un Starptautiskās sadarbības programmu daļas vadītājas savstarpējā salīdzināšana.

[11.2.4] Tiesa secina, ka pieteicējas un Finanšu un grāmatvedības daļas vadītājas amata pienākumi *(lietas 89.-90.lapa)* ir atšķirīgi, līdz ar to pamatoti nav veikta abu minēto ierēdņu savstarpējā salīdzināšana.

Ņemot vērā šajā sprieduma punktā konstatēto, tiesa secina, ka atbildētāja pamatoti šajā lietā nav veikusi pieteicējas un citu Aģentūras ierēdņu savstarpējo izvērtēšanu, lai noskaidrotu, kuram ierēdnim pieteicējas amata likvidēšanas rezultātā ir priekšrocības palikt valsts civildienestā.

[12] Tiesa secina, ka ar lietā esošajiem dokumentiem un liecinieku liecībām neapstiprinās, ka attiecībā pret pieteicēju būtu ticis veikts mobings.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja regulāri aizstāja Aģentūras vadītāju tās prombūtnes laikā *(lietas 182.-192.lapa),* izņēmums ir Ministrijas 2012.gada 9.maija rīkojums Nr.14-02/272 *(lietas 181.lapa).* Aģentūras vadītāja tiesas sēdē sniedza liecību, ka minētā situācija bija izveidojusies gan ieraduma dēļ, gan arī tāpēc, ka pieteicēja minētā rīkojuma izdošanas brīdī vēl samērā neilgi strādāja Aģentūrā un vadītāja bažījās, vai pieteicēja varēs pietiekami efektīvi Aģentūras vadītāju aizstāt viņas prombūtnes laikā.

Aģentūras vadītāja sniedza arī pamatojumu, ka pieteicēja sākotnēji netika laista uz angļu valodas zināšanu pārbaudēm, jo Aģentūrai nav plānots iesaistīties Eiropas Savienības Padomes Latvijas prezidentūras nodrošināšanā. Tiesas ieskatā minētais Aģentūras direktores sniegtais pamatojums ir loģisks un atbilstošs konkrētajai situācijai un tas nesatur mobinga pazīmes.

Tiesas ieskatā pieteicējas pirmās darba algas Aģentūrā aizkavēšanās, pieteicējas ierēdņa darba rezultātu novērtēšanas neveikšana un fakts, ka Aģentūras direktora pienākumu izpildītāja pieteicējai deva rezolūciju un neprecīzu rezolūciju, pats par sevi arī neliecina par mobinga pastāvēšanu attiecībā uz pieteicēju. Tiesa norāda, ka Aģentūras vadītājas prombūtnes laikā darbiem nav jāapstājas, un, ja bija jāuzdod pieteicējai veikt kāds darbs, tad tā uzdošana pati par sevi nav uzskatāma par mobinga pazīmi, pat, ja par Aģentūras vadītāja pienākumu izpildītāju tajā brīdī bija nozīmēta par pieteicēju hierarhiski zemāka amatpersona.

[13] Ņemot vērā sprieduma 10.-12.punktos konstatēto, tiesa secina, ka Lēmums ir tiesisks, bet pieteikums ir noraidāms.

[14] Pieteicēja ir lūgusi atlīdzināt arī juridiskās palīdzības izmaksas, kas saistītas ar vēršanos tiesā par Lēmuma atcelšanu *(lietas 98.,106., 208.-209.lapa).*

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 4.panta pirmā daļa paredz, ka iestāde zaudējumu var nodarīt ar darbību, izdodot prettiesisku administratīvo aktu vai veicot prettiesisku faktisko rīcību, vai arī ar bezdarbību, ja iestādei bija pienākums rīkoties, bet tā prettiesiski nav rīkojusies.

Mantiskais zaudējums ir arī zaudējums, kas saistīts ar administratīvā akta atcelšanu, iestādes faktiskās rīcības novēršanu vai tās seku likvidēšanu, zaudējuma samazināšanu vai likvidēšanu. Mantiskais zaudējums aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību. Šo izmaksu maksimālo apmēru nosaka Ministru kabinets.

Ņemot vērā to, ka tiesa atzīst Lēmumu par tiesisku un pamatotu, tad nav pamata piešķirt pieteicējai mantiskā zaudējuma atlīdzinājumu tiesāšanās izdevumu apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. A/ pieteikumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese *(paraksts)* T.Jefremova